

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknak és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtából és támlappal együtt 3 frt.
Nyilttér soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadónakhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadhatnak el.

Sz.-Somlyó, 1893. szeptember 13.

Nehéz viszonyok nyomják gazdaságunk termelését. A munkabérek, napszámok túlmagaságát és így most a gabona árak, oly alacsonyra szállottak, mely mellett nyereséggel termelni csaknem lehetetlen.

Tul terjedne e lap keretén azt tárgyalni, hogy e nyomott viszonyokat miként idézte elő Angliának indiai pénzpoltikája és Északamerikának irányváltoztatása s ha annyit felemlítünk, hogy a mai viszonyokat legnagyobbbrészt az arany értéknek minden előhaladott nemzetnél elnyert diadala az ezüst felett, ez utóbbinak — mondhatnók — végkiűdelme és az így előállott pénzültviság idézték elő, csupán azért tesszük, hogy közönségünkkel a felvett tárggyal kapcsolatban megértessük, hogy a nyers termelés mily szoros összeköttetésben áll a kereskedelemmel, s hogy távoli államok pénzpoltikája gyakran ha csak rövid időre is mily erős hatást tud gyakorolni, más államok nyers termelői viszonyaira.

Az Egyesült államok irányváltoztatása Amerikának óriási arany szükségletét vonta maga után s e szükségletet nyers termékeinek óriási arányban piacra dobásával tudta csak kielégíteni. Most gabonájának nagy tömegével Európa fogyasztó államainak piacait eltöltve, lenyomta az árakat s ezzel — bár hiszem, hogy csak rövid időre — a mi terményeink értékesítési viszonyaira is depresszió hatást tesz.

Ez azonban csak egy a pénzrendszerben történő változással előállott s ephemer helyzet, mely lehet, hogy hetek múlva meg fog szűnni, hosszasan azonban tartani nem fog, mert az arany ha egyszer a nemzetek szükségletéhez képest, mint a folyadék a közlekedő edényekben egyenlőül, értéket önmaga által kiszámíthatatlan rugalmassággal képes teremteni s a fejlett hitel viszonyok folytán minden a régi mederbe tér, azzal a különbséggel, hogy az ezüst végleg le fog tűnni a nemzetközi csereértékek közül.

Emez összevont s talán sokak által érdeklődéssel nem kísért ekonompoltikai fejtegetés után állíthatom, hogy:

1) Gazdaközönségünknek nincs oka desperálni a mai gabona árak miatt, mert ezek néhány hét, vagy pár hónap alatt ha magasra nem is, de türehetők fel fognak emelkedni.

2) Igyekeznünk kellene már egyszer vidékünk nyers termelőinek előkészíteni a helyzetet arra, hogy termelvényeik elpoecselolására ne legyenek kényszerítve, hanem közraktár állításával, letett terményeikre hitelt szerez-hessenek, hogy így az árak kedvezőbb alakulását várhassák be.

Hogy a gabonának mai depressziója soká nem tarthat, arra logikailag lehet következtetni, ha számba vesszük, hogy ez évi termés átlaga a legtöbb termelő államban a tavalyinál

jóval alantabb maradt és a mult évi készletek sem voltak oly nagyok, melyek e depressziót előidézhették volna.

Természetesen ma vidékünkön ez a helyzet a gazdaközönségre egy valódi csapás, mert nálunk nincs semmi intézmény, mely a gazdaközönség terményértékesítési érdekeit portálná. Nálunk a termelő, ha pénzre van szüksége terményére hitelt nem kap, azt kénytelen úgy adni el, a hogy veszik, különösen ha föld és személyi hitele már felhasználva van.

Ez az, a min segíteni kellene. Segíteni a gazdaközönségnek, a társadalomnak általában és városi testületünknek egyaránt kötelessége. Száz-ezerekre megy évenként az az árkiűlbözetesi veszteség, melyet a Szilágy-ság termelő közönsége az által szenved, mert nincs egy intézményünk, a melynél az elhelyezett terményre hitelt kaphasson és az áremelkedést ily uton várhassa be.

Mulhatatlan szükséges közraktárt állítani fel, ha lehet tisztán társulási uton, ha nem lehet kellő részvénytőkét összehozni, akkor kommitásaink segítségével vagy áldozatával is.

Nehogy félreértessem. Nem képezelek én olyan közraktárt, mely a kereskedelmi törvény korlátai közt warrantok kibocsátására jogosult, mert ily intézmény létesítéséhez kellő tőkét összehozhatni hiu ábránd volna. De vannak vidéki városok hazánkban számosan, hol egy-egy pénzintézet állít raktárakat, azokba be fogad terményeket s a birtokába helyezett terményekre ad hitelt váltóra, vagy kötvényre. Ilyen az, amit én óhajtok, mert ez nem lehetetlen és mert ez, mig egy részről gazdaközönségünk helyzetén nagyot lendítene, másrészt egy pénzülttel foglalkozó intézetnek sikeres működésre nyújt teret.

Városi közgyűlés.

Sz.-Somlyó város képviselőtestülete f. évi szeptember hó 9-én Gencsy Sándor polgármester elnökle mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Jelen voltak: dr. Ajtai Endre, Somogyi Kálmán, Halászky Sámuel, Schönstein Ferenc, Lisztai Imre, Nagy Ferenc, Barna József, Bartha Endre, Benkő Pál, Merk János, Némethy Zsigmond, Orosz Simon, Telegdy Márton, Donovák Sándor, Posner Ábrahám, Weinberger Kálmán, dr. Láng Jakab, Klein Ferenc, Lang József, Brüll Lipót, Barbo-lovics Alimp, Goldglanc Jónás v. képviselő, Virág Lajos főjegyző, Hegedűs Sándor, rendőrkapitány, Lukácsffy Odón ár. ülnök, dr. Kálmán Ignác t. orvos, Jolbej József aljegyző.

A szép számmal megjelent városi képviselők üdvözlése után megnyitván polgármester a közgyűlést, megemlékezett Hubert József volt városi képviselő elhalálozásáról, s indítványára a folytonos tevékenységben élt képviselő elhunyt feletti részvételnek, jegyzőkönyvileg adott kifejezést.

Földmívelésügyi m. kir. miniszternek, a Szilágy-Somlyó vidéki gazdasági egyesület vagyonának kezeléséről felvett számadására hozott rendelete, — mely szerint

számadás jóváhagyatott — tudomásul vétetett.

Kiss József sz.-somlyói lakosnak, a városi tanács 100. sz. határozata ellen beadott felebbezésére, a vármegye törvényhatósági bizottsága által hozott azon határozat, mely szerint a városi közteret vagy vagyont képező dolgok csak a képviselőtestület hozzájárulásával idegeníthetők el, — tudomásul vétetvén, utasított a r. kapitány, hogy a városi tanács engedélyével Jánosy Bálint által bekerített kutat nyitassa ki, illetőleg helyezze előbbeni állapotába.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottsága által Stankovics Károly és társainak, a városgazdai választás ellen beadott felebbezéseire hozott jóváhagyó határozata tudomásul vétetett.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottságának, a városi képviselő testület 65. sz. a. tett előterjesztésére hozott határozata, mely szerint a magurai erdőség zár alá helyezése tárgyában már régebben kelt határozatát most is fentartja, — tudomásul vétetett.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizottságának. Szilágy-Somlyó város 1893. évi pótköltségvetését jóváhagyó határozata tudomásul vétetvén, az 1893. évi pótköltségvetés 1135 frt bevétellel, s 1135 frt kiadással megállapítottat.

A választás alá nem eső városi képviselők névjegyzékének az 1886. évi XXII. t.-c. 33. §-a értelmében leendő kiigazításával Zobel Lipót elnökle alatt Bartha Endre, Márkus Flórián, Schönstein Ferenc, dr. Láng Jakab, Virág Lajos és Borsos János bizattak meg azzal, hogy a kiigazítandó névjegyzéket mielőbb terjesszék be.

A Sz.-Somlyó városi önk. tűzoltóegylet parancsnokságának beadott azon panasza, hogy a f. évi aug. hó 20-án megtartott tűzoltói mulatságon, a helybeli csendőrségnek a megjelentekkel szemben tanusított inkorrekt magaviseletéért elégtételt kér, azon indoklással hagyatott elintézetlenül, hogy mindaddig, mig ezen ügyben a belügyminiszteri határozat — hol ezen ügy sürgős elintézése már kéretett — le nem érkezik, a képviseleti közgyűlés érdemlegesen nem határoz.

Olvasatott a Magyar szent korona országai vöröskereszt együletének a könnyű sebesültek gondozása iránt kelt felhívása, mely felhívás azon utasítással adatott ki a városi rendőrkapitánynak, hogy a beteg katonák után járó élelmezési díjak fedezése mellett 50 könnyű sebesültnak a város lakosai között leendő elhelyezését eszközölje s az ez iránt kötelező igéretekről szóló jelentését polgármesternek adja be.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek állandó évi segély iránti kérelme, alap hiányában nem teljesített.

A városi tanácsnak ürszéktakarító-gép beszerzésére vonatkozó előterjesztésével kapcsolatosan kimondotta közgyűlés, hogy tekintettel arra, miszerint maga a takarító gép beszerzése, s annak kezelése tetemes összegbe kerül, s nagyobb városok is csak vállalat után szokták ezen gép beszerzését biztosítani, minthogy már az előzetes intézkedések meg is tétettek s így annak keresztül vitele némileg biztosítva is van, a kifejlendőkhoz képest később fog határozni. — Addig is meghatározatott, hogy az ürszékek takarítása után a következő díjak fognak fizettni: 1) kisebb ürszékekért 3 frt, 2) nagyobbért 5 frt, 3) korcsmák, vendéglők és intézetek által a fenti ár kétszerese.

Olvasatott a képviselőtestületi közgyűlés 80. sz. határozatával, egy ujonnan építendő vágóhid mikénti építésére kiküldött bizottságnak s ezzel kapcsolatosan polgármesternek a vágóhidnak emészto gödörrel való ellátása iránti jelentése.

Mielőtt ezen ügyben érdemleges határozat hozatott volna, ismételtén megbízott a már kiküldött bizottság, hogy úgy a vágóhid hovaépítése, mint az épülettel felmerülő kiadások honnan leendő fedezése iránt a költségvetés kapcsán tegye meg szükséges jelentését.

Polgármester a megyei kórház átvétele iránti előterjesztésére megbízott, hogy az átvétel iránt a szükséges lépéseket s a kellő intézkedéseket legjobb belátása szerint tegye meg s jelentését mihamarabb adja be.

A kórház átvétele módozatairól mi is elfogjuk mondani nézetünket.

Pénzügyi adminisztrationk.

Olvasó közönségünk jól emlékeztetik még arra, hogy 1890. év óta folytonos harcot vívtunk, hogy amaz állapot! — mely pénzügyi igazgatásunkat közös-ügyes helyzetbe hozta — megváltoztattassék.

Hogy célt értünk, nem a mi érdemünknek tulajdonítjuk. De hogy mi is eszközök voltunk a cél elérésében, azt alig hisszük, hogy valaki kétségbe vonhatná.

A multak sebeit nem akarjuk feltépni. A szunnyadozó háriákat nem célnak álmaikból felébreszteni, sőt óhajtuk, hogy örökre elaludjanak.

A multtal röviden leszámoltunk s csak még azt jegyezzük fel, hogy a hibákat nem a személyekben, hanem mindig a helyzet tarthatatlanságában keressük. Ezt azért jegyezzük meg, hogy félre ne értesünk!

A költő azt mondja, hogy „Multadban nincs öröm, jövődben nincs remény.” Mi pedig azt mondjuk, hogy „jelneünk biztató, jövőnk kecsgettő.”

Szilágymegye közönsége élén állók, mindent elkövettek arra nézve, hogy pénzügyi adminisztrationk e megye közületének érdekei szempontjából, onnan kormányoztassék, hol annak székhelye van.

Ezt megkívánta a vármegye népesége, geográfiai területe, talaj és életviszonyainak különbözősége — s főleg azon motívumok, melyek ismerete nélkül idegen emberekkel adminisztrálni egyáltalában lehetséges nem volt.

Ma már — hosszas vajadás után — elértük azt, hogy Szilágyvármegye központjában Zilah város tulajdonát képező díszes épület homlokán olvashatjuk e feliratot „Szilágyvármegye zilahi kir. pénzügyigazgatóság.”

Igaz, hogy ezzel szemben vármegyénk sokat veszített. S mintegy rosszul esik felemlíteni azt, hogy közigazgatási kormányunk — dacára a jól megokolt felterjesztéseknek Zilahról a tanítóképezdét elvitte. Nem kutatjuk az okokat, de sejtelmünk nem esik az optikai csalódás örvényébe akkor, ha nyíltan kimondjuk, hogy eme körülménynek fő oka nem országos érdek szempontjából történt, hanem más és mindenki által felismerhető azon tények következményében keresendők, melyek a mult országgyűlési választásnál lejátszódtak. Eme körülmény Zilah városára nézve éppen annyira közömbös, mint a pénzügyigazgatóság felállítás.

Zilah város polgársága még ma is az ódság odujába rejtözve, irtózik a közérdekü intézményektől, sőt ha igazat kell szólnunk, a haladás intő szava reájok nézve nem előnyös, hanem sérelmes hatással van. (Bezzeg nem így gondolkozna szegény Sz.-Somlyó városa!)

De hát minek is tértünk el a tulajdonképpeni tárggyunktól? Hiszen pénzügyi adminisztratio volt jelszavunk!

Tehát Szilágyvármegyének most már van pénzügyigazgatósága. Élén Zeitler Károly pénzügyigazgatóval.

*) No majd meglátjuk!

Szerk.

Neve e vármegye előtt nem ismeretlen. Multja elég biztosított arra, hogy a közönség felismerje benne az erélyes hivatalnokot, az embert és még valamit.

Nem akarunk tömjénfüstöt árasztani a Zilahon felállított pénzügyigazgatóság jelenére.

Mi a hivatalfőnök személyes tulajdonai iránt annyi bizalommal vagyunk, hogy előre is kölcsönözzük a közönség rokonszenvét és tiszteletét.

Most már vármegyénk közönségének állampolgári kötelességétől függ, hogy az egyensúly mindig fenntartassék.

Vederem!

Szántó Károly.

A hétről.

(Fővárosi levél.)

Ha hinni lehet a félhivatalos jelentéseknek (s ezuttal nagyon szívesen hinnék) szelidül a „fekete asszony“. Am még így szeleidebb formájában pusztít kegyetlenül. Különös Isten csodája, hogy ezuttal kerülni látszik Budapestet s mindössze Ó-Budára ijesztett rá egy kicsit. De az ó-budai két-három koleraeset éppen elég volt arra, hogy az összes felsőbb és középsikolákat meg ne nyissák s a diákok vakációját meghosszabbítsák októberig. Persze mindezt az utolsó pillanatban történt, amikor a diákság nagy része feljött Budapestre s talán mondanom se kell, hogy az egyetemi polgárság nem szaladt haza, hanem itt élvezi a vakációját. Most még van pénz s addig, amíg van pénz, a diák népség nem azt tartja, hogy „mindenütt jó, de legjobb otthon“ de ezt: mindenütt jó, de legjobb a — Fiume kávéházban.

Már akinek telik erre. Mert még az év elején sem telik erre mindenkinek. Sok a szegény diák, rettentő sok. S nincs a világon egyetem, hol annyira magukra volnának hagyatva a szegény fiúk, mint a budapesti egyetemen. Annak idejében a Magyar Hírlap megdöbbséget adott közre az egyetemre járó ifjak rettentő nélkülözéseiről s mindjárt meg is pendítette egy „mensa academica“ felállításának eszméjét. Egy diákotthon létesítését, ahol a szegényebb sorú diák ingyen, a kevésbé szegény lehet legolcsóbban kapjon ebédet, vacsorát; egy kelemes diák-otthont, hol valamennyien jól érezzék magukat s ne legyenek utalva a füstös kényékháza.

A szép eszme nem aludott el: felkarolták maguk az egyetemi polgárok s most a rektor vezetése alatt intéznek szótát a művelt magyar társadalomhoz, hogy ez erkölcsi és anyagi támogatásával mentse meg az elzülléstől a következő művelt társadalmat.

Való igaz, hogy ez a „művelt magyar társadalom“ sok oldalról van igénybe véve, hisz minduntalan adakoznia kell tűz- és vízkárosultaknak, különböző humánus egyesületeknek, de az is igaz, hogy ezuttal valóban az utánunk következő generáció meglevenítéséről van szó s a kinek van egy fölös fillérje, ettől a nemes és mindenek fölött hazafiás céltól nem szabad sajnálnia. A sok minden baj és nyomorúság közepett is táncolunk egyre s táncolunk mindenféle célra, néha haszontalanra is. Táncoljunk a szegény diákokért is. Így is öszszehajszolt szép summácska. Aztán ott vannak főpapjaink, főuraink. Mi nekik egy pár ezer forint, ha pláne nem is honvéd-szoborra, vagy szabadság-szoborra kell megnyitni az erszényüket. A diákoknak való adakozásban, istenemre, nincs semmi illoyalitás.

Soha nem volt nagyobb szükség arra, hogy a művelt magyar társadalom összetartsa, mint ez idő szerint, s hogy ne azt tudakoljuk egymásról: nemes-e, paraszt-e a származása, keresztény-e, vagy zsidó-e a vallására, hanem hogy jó magyar hazafi-e. Mert im, akit isten vaksággal meg nem vert, láthatja, hogy e hazában lakó összes nemzetiségek elkeseredett ellenségei mindennek, ami magyar. Csak most itélt el két hazaáruló oláhot a kolozsvári esküdtszék, s e hét végére még öt hazaáruló sajtópöre van kitűzve tárgyalásra, szintén a kolozsvári esküdtszéknél. S nem nagyon is figyelemre méltó jelenség-e, hogy az oláh hazaárulót panszláv fiskális védelmezi meg? S hogy a szászokról is megemlékezzem egy füst alatt, nem figyelemre méltó jelenség-e, hogy egy erdélyi szász pap visszautasítja a szegény eklézsiájának küldött harmoniumot, visszautasítja az ajándékozó Magyar Hírlapnak öszinte, szép és nyilvánosságra hozott kérése után is, s most meg azzal tüntet, hogy már kapott Németországból ócskább harmoniumot ugyan, de ez neki kedvesebb, mint a magyar ajándék. Nem csattanós bizonyítéka — ez annak, hogy valamiként az oláhok Románia, azonképpen a szászok a nagy Németország felé kacsintgatnak, s nem nézik többnek e hazát egyszerű

lakóhelynél, ahol különben igen jól érzik magukat, miután véletlenül éppen a legjobb fekvésű földet birják Erdélyben a szászok is, az oláhok is, míg a székely kéntelen kivándorolni sovány földjéről!

Ily körülmények közt magunk ellen való nagy bünt követnénk el, ha össze nem tartanánk s éber szemmel nem őrködnénk ellenségeink minden mozdulatára. De velünk született betegség az indolencia s im látjuk, hogy míg a nemzetiségek magyarosító törekvésekkel rágalmaznak, azalatt szép suttyomban Biharban és Aradon oláhositják a magyart, Mosonyban pedig — ez a legújabb fölfedezés — germánizálják. S történik pedig mindez azért, mert mi megbizunk a törvények végrehajtásában, annak ellenőrzésében, s míg nyugodtan pipázunk abban a hitben, hogy minden rendben van, hisz csak most olvastuk X. főispán, Y. alispán, Z. tanfelügyelő hazafias frázisoktól duzzadó pohárköszöntőjét, azalatt az oláh pópák szép csöndesen folytatják aknamunkájukat, markukba nevetvén.

Mindezekről a dolgokról azonban nagy valószínűséggel eleget, nagyon is eleget olvasott a t. publikum s nyilván kíváncsibb arra, hogy mi történt Budapesten. Magam is azt hiszem, érdekesebb a Jesszenszky ügyész és az oláh hazaárulók közt folyó birkózásnál a Pierri és Robinetti mérközése a hipodromban s ennek érdekességét legfőkébb az csökkenti. hogy egyik este a görög nyomkodja földhöz a talián vállát, a másik este meg a talián a görögét. Sőt nagyon könnyen elterelődhetik a figyelem a görög és talián viadokokról, mióta a Somossy-orfeumban két leány, hozzá nővérek Pierri-Robinetteskedik. Hiszen a nagyvárosi publikumnak még csak ez hiányzott, hogy a gyöngye női nem mutogassa az erejét. Ha semmi egyéb nem e világon, egy zsufolt házat jelent, olyat melyet méltán megirigyelhetett e héten a nemzeti színház a Csárdások, néhai való jó Kisfaludy Károly vígjátékának előadásán. Hja, kegyelet ide, kegyelet oda, a mai publikumnak már egyéb kell, s az u. n. kegyelőtes előadásokra ma már csak a szinkritikusok járnak el, konstatálni az üres házat.

A nemzeti színház különben is szerencsétlenül kezd az őszi szezont. Míg a népszínház vidéki primadonnákkal pótolja a beteg Kúry Klárát és így is van publikuma bőven, a nemzeti színház nem pótolhatja a Jászaiakat, a Márkusokat, s így aztán azt adat elő, a mit lehet. A hosszú vakáció eredménye egy sereg beteg színész és színésznő. Azt hiszem, hogy csakugyan a hosszú vakációba betegedtek bele a nemzeti színház tagjai, Mert nincs az az intézet, nincs az a hivatal, mely az ő elő- és hátramoszdítóinak oly hosszú vakációt (és oly nagy fizetést) adna, mint a nemzeti színház, meg az opera, mely még mindig zárt ajtók mögött aluszszázba átnyult nyári álmát.

Ellenben az ó-budai, budai és a városligeti szinkörök tagjai, kik télen-nyáron játszanak, mind a legjobb egészségszűk örvendenek. Hja, ezeknek egészségeseknek kell lenniök, különben nem jár fizetség. Gondolom, ha így szerződtenék a nemzetieket is, mindjárt ritkábban jelennének meg a színlapon az orvosi bulletinek.

Bizony nem is kel ahhoz Sanyaró Vendelnek lenni, hogy az ember megirigyelje a „nagy“ művészek és művésznők rettentő vagyoni állapotját.

Székely Huszár.

Hivatalos kuriózum.

A „Szilágy“ szeptember 3-iki száma közli Szilágyvármegye erdőrendészeti bizottságának egy határozatát, mely szerint a takarmányszükség enyhítésül megengedi, hogy az állami erdőgondnokság felügyelete alá tartozó erdőkben a beerdősítendő tisztások a folyó évi december hó végén szénatermelés szempontjából felhasználtassanak, — sőt azt is megengedi a közölt határozat, hogy a f. évben az előtilalom alá kerülő vágásokban, korlátolt kiterjedésben, s az utótilalom alatt álló azon erdőterületeken is, melyek a marha szája alól már kinőttek s melyekben a marha olyan károkat nem okozhat, melyek miatt az erdő fasodásának elmaradásától tartani lehetne, de az 1—15 éves állatok kivételével, a legeltetés korlátolt kiterjedésben szintén gyakoroltassék.

A gyengébbek kedvéért megemlítjük, hogy ebben kuriózumnak tartjuk azt a sületlen késedelmes eljárást, hogy szeptemberben tesznek közé a kérdéses fűhasználatra tartozó engedélyt, tehát oly későn, hogy ha a határozatban jelzett előleges ide-oda való kérelmezgetést és a kaszálás napjának is előre pontos bejelentését tekintjük, a kaszálás csak

(október, vagy decemberben), tehát akkor vehetné kezdetét, mikor már vidékünkön az utolsó fűszál is leszáradt s takarmányi tápértékét föltétlenül teljesen elveszítette volna, s mikor már a száraz kórót lekaszálni, vagy lelegettetni érdemes nem lenne.

De nem kisebb kuriózum az sem, hogy a vármegyének hivatalos organuma a decemberig való terminust decemberben való terminussá alakította s ezzel azt híreszteli el vármegyénkről, hogy nálunk decemberben szokás kaszálni, s hogy megadja az erdőrendészeti bizottság határozatának savát-borsát, a végén oda bigyeszti, hogy de csak az 1—15 éves állatok* kivételével van korlátolt kiterjedésben is megengedve a legeltetés s ezzel olyan színbentünteteti fel vármegyénket, mintha nálunk oly gyarló lenne a marhaállomány, hogy a legelő marhák nagyobb része tul lenne a 15 éven.

Az ilyenféle kuriózumok előfordulása csak azt tanúsítja, hogy a rendelet kiadásával a miniszteriumban elpipálták az időt, s a mi erd. rendészeti bizottságunk sem nagyon törte magát, hogy a rendelet minél előbb közhírré tétessék s így pár szegényebb község hasznát vehesse — és azt tanúsítja, hogy vármegyénk egyéb tekintetben kifogástalanul szerkesztett s a vidéki lapirodalomnak diszére való hivatalos lapjára vármegyénk kormányának semmi gondja sincsen.

Végszó.

Kiss Emil ur a „Szilágy“ legközelebbi számában újra velem, s helyesebben talán önmagával foglalkozik.

Ha meg is győzött a titkár és aljegyző ur arról, hogy hivatalos és társadalmi stylusa egy és ugyanaz, de egyébről semmiről sem.

Statistikai adatokkal igyekszik kimutatni, hogy a Wesselényi-egylet 10 évi fennállása alatt, bele értve még az ezután következő kiadásokat is, mennyit értek el idáig. Ez csak megerősít engem, s gondolom többeket is abban a hitben, hogy ez az eredmény 10 év alatt, az egylet nevét és céljait tekintve, elég szerény, s hogy nagyobb actio mellett (hogy mit értek ez alatt, talán máskor s külön helyen fogom elmondani) sokkal többet is lehetett volna elérni. Erről volt szó — már akár megengedi, akár nem — egyéb semmi másról, ezt elforgatni nem lehet s a dolog felfújásában csak saját énjének előtérbe tolésa nyilvánul.

Tölem tetszeleghet magának, a mennyit akar, nem történék vele, ha abba a hibába nem esnék, a mit nekem igaztalanul tulajdonít.

Nem való az, hogy én 1883-ban, az egylettel szemben, mint rendes tag 6 évi kötelezettséget vállaltam volna, mert 1883-ban, tehát az egylet első alakulásakor, néhai Bocskány Adolf polgármester urnál — ki Somlyón a gyűjtésre meg lett bizva (mert magán felekkel — legalább velem az egylet sohasem érintkezett) mint pártoló tag 3 évre jelentkeztem, s az egylet ugyancsak ily uton és ily címen vette fel tőlem a következő 3 évre a díjjakat, a mit eredeti nyugtával igazolhatok, s melyet a „Szilágy“ szerkesztőségének beküldöttem, hogy azt titkár ur is megtekinthesse. Az egylet azóta tölem további díjjakat nem is kért, nem is követelt, s ha évdíjjasai között most nem is szerepelek, miután időközben az Emke megalkult, s igen sokan a beolvadást óhajtottak volna, azért itt-ott voltam valami javára.

Hogy a titkár ur engem a kultura terén a semmit sem tevők osztályába soroz, már bocskány meg, ennek a megbírlására nagyon parányi.

A mi a nekem ajándékozott dr. címet illeti, azt is visszakinálom titkár urnak, melyet kiérdelem azon hathatós támogatásért, melyben az egylet vezetőségét részesítette, s melylyel az egyletnek, ha így halad, még sok új barátot szerezhet.

Bartha Endre.

Adakozzunk!

Sárosvármegye alispánjának lapunk szerkesztőségéhez érkezett fölhívását azon kijelentéssel közöljük, hogy a szerencsétlenség enyhítésére bárminő kevés pénzadományt szerkesztőségünk is elfogad, rendeltetési helyére juttat és nyilvánosan nyugtáz.

Az adakozást kérő fölhívás következő:

*) Állatok helyett.

A f. évi augusztus hó 11-ének délutánja vészt hozó volt vármegyénk három járására s gyászos emléket hagyott maga után.

Az íriási felhőszakadás folytán a Szekcső, Tapoly, Ondava és Tarca folyók s az ezekbe folyó hegyi patakok nem csak kiléptek medrükből, de betöltötték az egész medermenti völgyet s elpusztítottak mindent utjukban.

A kár kiszámíthatlan s a romlás képe megdöbbséget keltett e katasztropha éppen az aratás kezdetekor érte a vármegye legszegényebb makovici, szaksői és tapolyi járásait, úgy, hogy több mint 60 község egész termését elsodorta, s a többiét tönretette.

A burgonya, szegény népünk főtápláléka elrohadt; 14 község lakházai nagyrészt romokban hevernek, a többi községké pedig az ár által teljesen megvannak rongálva, ezen járasok össze közlekedési eszközei tönkre vannak téve, az utak járhatatlanok, az összes hidak elsodorvák.

Mi még ennél is borzasztóbb, az árvíz sok emberéletet is elpusztított, az eddigi adatok szerint 25 emberélet is áldozatul esett. Az ár elől menekülő lakosok csakis életüket menthették meg s mindenők oda vesztett! Magán az uthalózatok okozott tényleges kár felülmúlja a 200,000 frtot; a földmives nép s háztulajdonosok kára pedig megközelíti az 1.000,000 forintot.

E három járásban már most vált sürgős szükséggé, az élelmi szerek kiosztása. mi a magas kormány által nyújtott segély s az eddig begyűlt adakozásokból már is foganatosított.

A tél azonban végingéggel fenyegeti ez igyekvő, józan határszéli lakókat.

A nyomor és szükség oly nagy, hogy képtelenek vagyunk önerőnkéből segíteni bajainkon s ezért fordulok e szózáttal az egész nemzethez, bizva azon mindenkor tapasztalt könyörületes s hazafias áldozatkészségben, mely az ily vészes csapások nyomait nagylelkű adományával a lehetőség szerint enyhíti, s mely a maga baját is feledni tudja, midőn honfitársaiért áldozatot kell hoznia!

Bármily csekély adomány is előmozdítja a célt „megmenteni e bár még nem magyar ajku, de mindig hazafiasan gondolkodó s cselekvő, koldusbotra jutott vármegyei lakosokat, a haza hű fiait s ezért ezen hazafiai szeretetben bizva, felkérem ezen gyűjtő-ívnek minél tágabb körben való körözésére s a begyűlendő adományoknak hozzám való kegyes elküldésére.

Eperjes, 1893. évi augusztus hó 18-án.

Szinyei Merse István,
Sárosvármegye alispánja

A Krasznamegyei takarékpénztár

1893 évi augusztus havi pénzforgalma.

Bevétel.

Betétek			31610.08
Zálog kamat	15.26		
Váltó	5904.07		
Kölcsön kamat	959.14	6878.47	
Kézi zálogtőke	117		
Váltó	24221.63		
Kölcsön	6673	24900.43	
Kérvény díjak	185.55		
Késedelmi kamat	126.21	311.76	
Küldvény váltók		2981.88	
Óvás		120.50	
Részvényesek hátraléka		150	
Folyó számla		38395.68	
Nyomatvány		49.25	
Vert pénz		11.86	
Letét		4189.08	
Tartalék alap		5.95	
Folyó számla kamat és jutalék		48.56	
Házbér		87.50	
Havi tiszta forgalom		333845.20	
Pénzkészlet a hó 1-én		7192.62	
Összesen			341037.82

Kiadás.

Betét			8949.96
Betét kamat			22.50
Értékpapír			100.32
Üzleti költség			666.42
Kézi zálog tőke	365		
Váltó	282616.06		
Kölcsön	450	283431.06	
Óvás		123.50	
Részvény kamat		14.54	
1892. évi osztalék		27	
Folyó számla		37078.09	
1891. évi osztalék		9	
Ház jövedelem		182.20	
Adó		1514.77	
Szelvény		27	
Letét		3586.01	
Folyó számla kamat		113	
Vert pénzek		29.10	
Havi tiszta forgalom		335762.62	
Pénzkészlet a hó végén		5275.20	
Összesen			341037.82

Különfélék.

— **Virilisek.** A vármegyei legfőbb adót fizetőknek kir. adóhivatalok által egybeállított névjegyzékei f. h. 15-től 23-ig Zilahon, a vármegyei közigazgatási irodán közszemlére kitéve lesznek s ezen idő alatt az esetleges felszámolások megtehetők.

— **Hirdetmény.** A szokásos évi ellenőrzési szemlék a cs. és kir. közös hadsereg részéről a f. évi október hó 15-én, a m. kir. honvédség részéről pedig ugyancsak f. évi október 16-án mindenkor reggel 8 órakor a városház tanácstermében fognak a Sz. Somlyó városában lakó cs. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi legénység részére megtartatni. A fennálló szabályok értelmében a szemlére külön meghívók nem bocsátatnak ki, s az csak jelen hirdetmény és dobszó által hozatik az érdekelt tartalékos és póttartalékos és szabadságolt katonai egyének tudomására. Az ellenőrzési szemlé minden tartósan szabadságolt tartalékos és póttartalékos, a fent kitizött helyen és időben tisztán felöltözve, katonai vagy honvéd igazolványával ellátva, botok nélkül megjelenni tartozik. Kivételnek: a) azok, kik a folyó évben tényleges szolgálatban állottak, vagy katonai kiképzetésben részesültek, vagy fegyvergyakorlaton részt vettek; b) kik a folyó évben tényleges szolgálatra, katonai kiképzetésre, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatra bevonultak, de betegség miatt, vagy felülvizsgálatra való elővezetésük céljából ismét szabadságoltattak és pedig akkor is, ha bemutatásuk elmaradt; c) igazolvánnyal ellátott tartósan szabadságolt altisztek, ha nyilvános szolgálatban véglegesen, vagy ideiglenesen alkalmazva vannak; d) azon lelkészek, kik még legénységi állományban vannak, és végre; e) azon katonai egyének, kik a csendőrségnél tényleges szolgálatban állanak. Az ellenőrzési szemlé részt vehetnek minden e városban tartózkodó idegen illetőségű és szemleköteles katonai egyének is, tartozzanak bár azok a cs. és kir. hadi tengerészet, vagy a Landwer legénységi állományába. Az idegen helyen tartózkodó sz. somlyói katonai egyének a lakhelyükön tartandó ellenőrzési szemléen vehetnek részt. Azok, kik a helyben tartandó szemléen bármi okból meg nem jelentek, köteleztetnek saját költségükön a m. kir. honvédség részéről a folyó évi november 8-án reggeli 8 órakor Zilahon, a 3. honvéd gyalogezred 4. zászlóaljánál, a cs. és kir. közös hadsereg részéről pedig a folyó évi november 10, 11. és 12-én a Kolozsvári 51-ik gyalogezred hadkiegészítő parancsnokságánál tartandó utószemléen szigorú büntetés terhe alatt megjelenni Rendőrkapitányi hivatal. Sz. Somlyón, 1893. évi szeptember 11. Hegedűs Sándor, rendőrkapitány.

— **Kerékpár verseny.** Mint az „Ellenzék” írja, kerékpár versenyt rendez október hó 8-ikán a kolozsvári kerékpáros-egylet. A verseny nagyobb szabású lesz. A távolság 123 km-rt tesz ki. Indulás Kolozsvárról, célpont Szilágysomlyó.

— **A nagyvárdi m. kir. báhaképezdén** az 1893/4 évi téli tanfolyamra a beiratások f. é. október hó 1—10-ig tartanak. Fölvétel végett szükséges okmányok: Honossági s keresztlevele, valamint erkölcsi s orvosi bizonyítvány.

— **Gyilkosság.** Kis István kr. horváti lakos f. h. 9-én agyonlőtte Biezsán Alexát, hogy tényleg mi volt az oka, csak a későbbi vizsgálat fogja kideríteni.

— **Ellenőrzési szemlék.** A közös hadsereghez tartozó legénységre nézve az ellenőrzési szemlék f. év október 1. 2. 3. napjain Sz. Csehben, 5. 6. 7. napjain Zilahon, október 9. 10. 11. napjain Tasnádon, október 13. 14. és 15. napjain Szilágysomlyón, október 16. és 17-én Krasznán az I. számú bizottság által, továbbá f. év október 1. 2. és 3-án a II-ik bizottság által Zsibón fognak megtartatni. Az utó ellenőrzési szemlék pedig f. év nov. 10. 11. és 12. napjain Kolozsvárt fognak ugyanezen hadkiegészítési parancsnokság által megtartatni.

— **Felelőség az adóbehajtásért.** A közadók kezeléséről szóló törvényben megszabott felelőség kimondása s alkalmazása ellen emelt felelőzések felülvizsgálása közben arról győződött meg a pénzügyminiszter, hogy egyes pénzügyigazgatóságok a felelőség kimondása iránti javaslataikat hiányosan terjesztik elő a közigazgatási bizottsághoz. Az e téren felmerült szabálytalanságok megszüntetése céljából a következőket rendelte el a miniszter: A felelőség kimondása csak akkor hozandó javaslatba, midőn a behajtás körül szándékos mulasztás követtetik el s igazolatlan hátralék áll fenn. A felelőség mindenkor egy község, körjegyzőség, város vagy főszolgabíró ellen indítványoztassék s minden egyes írásban előterjesztendő javaslathoz csatoltassanak azon adatok, melyekből a mulasztás mérve megállapítható. Elérkezvén a felelőség életbejuttatásának ideje, kiváló figyelem fordítandó arra, hogy a mu-

lasztás időközben a lehetőséghez képest pótolgassék, esetleg, hogy nem forog-e fenn elemi csapás, vagy más oly körülmény, mely miatt a község lakossága fizetési kötelezettségének eleget tenni képtelen. Különösen meghagyta a miniszter, hogy a kiküldött állami végrehajtók működését szigorúan ellenőrizzék a pénzügyigazgatóságok s kiváló gondot fordítsanak arra, hogy az eljárók felesleges költségekkel ne terheltessenek.

— **A financ keserve** Tegnap éjjel történt, hogy pénzügyőreink közül egy pöches martia Kémer községébe éjjeli szolgálatra kiküldetett, s itt esett meg vele az a nevezetes esemény, hogy a fegyveres szolgálatot tevő szakközeg, hogy, hogynem, az ő hátultöltő fegyverét elvesztette. Persze nagy volt az ijedség, ugyannyira, hogy 1 frt jutalmat tűzött ki annak, ki az ő legbiztosabb védelmezőjét megtalálja s neki által adja. Másnap tele torokkal s kiabálta a dobos, hogy „a ki a financ puskáját megtalálta, 1 frtért adja vissza, mert a financ másképpen nem mer elmenni a faluból.” Sietett is mindenki felfedezni a becsületes megtalálót, hogy mentől hamarabb megszabaduljanak a pénzügyőrtől s szabadabban főzhessék a pálinkát.

— **Pályázatok.** A szilágységi ev. ref. segédlelkészi és szilágysági ev. ref. kántor tanítói állomásra pályázat van hirdetve. Előbbire október 1-ig, Szász Domokos püspökhöz Kolozsvára, utóbbira pedig szeptember 30-ig Viski Pál espereshez Zoványra adandók be a pályázatok.

— **Utazás a föld központja felé** Björn-Atjerna hírneves norvég tudós oly biztos adatok birtokába jutott, melyek Verne Gyula „Utazás a föld középebe” című regényét valószínűvé teszik, ha nem is végig de legalább az ujlándi Hekla nevű vulkán kraterébe való leszállást. Björn-Atjerna a helyszínen tanulmányokat tett és arra a meglepő eredményre jutott, hogy legalább kétezer méternyire le lehet szállni a föld belső sebébe, számításainál egy pisztoly dörrenésének visszhangját vette alapul. Grossemann nevű szolgáját is rábirta már, hogy ez utjára kísérje el őt, mely összesen öt napot fog igénybe venni. Hegymászó botokkal, kötélhágósával, villamos lámpákkal és a szükséges tudományos eszközökkel indulnak utra a vulkán belső sebébe. Élelmiszerezül az öt napra nem visznek egyebet mint kétszer sültet és valódi Esterházy cognacot, mint oly szert, mely egyaránt táplál és oltja a szomjúságot. A kráter nyílásánál egy négyezer méter hosszú erős zsinag lesz egy könnyen mozgó hengeren felecsavarva, melynek egyik végét magukkal viszik a mélybe s mely a merész utasokat vissza vezérli a tűzhányó hegy sötét kráteréből a föld felszínére.

— **Selyem hamisítás.** Egészünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödrödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű szallónas lesz és könnyen törlik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödrödik, csak meggyőző. HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhöz szállítva, postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szövetiből. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Egyleti élet.

„Szent-egylet” a címe azon évezredes emberbaráti intézménynek, mely a legnagyobb, csak úgy, mint a legkisebb izraelita hitközségben, az újabb keletű „Beteg segélyező” és „Temetkezési” egyesületek közös feladatának teljesítésére szerveztetett. Ezen egyesületnek a társadalmi élet két főtenyezője, a részvét és kegyelet kéziként alapját, és a kisebb hitközségekben még a „Betegeket-látogató” és „Gyászolókat vigasztaló” egyleteket is helyettesíti. A zsidó vallás alapigéje „Szeresd felebarátodat, mint tennemagadat” egyéni kötelességévé teszi a betegek ápolását, és a halottak eltakarítását, vallásra való tekintet nélkül, de azon oknál fogva, mely a zsidók társulási szellemét is szülte, hogy a vallásos szertartások elvégzéséhez 10 férfi jelenléte szükséges, a miért minden 10 férfi egyesülni tartozik is, mindenütt egyletet alakítottak és erre ruházták e kötelességeket. Ezen egyletnek mindenki tagja lehet, mit megkönnyebbitendő, csekély hozzájárulási díjakat állapítottak meg — Szilágysomlyón havi 10 krt, — és hogy a belépésre némileg kényszeríttessenek is, a tagoknak előjogokat biztosítottak, melyek azonban csak a külső formákban nyerne kifejezést. Az 1854. évben városunkban megalakult „Szent-egylet” eddig teljesen megte-

lelt hivatásának. Ha az egylet gondokának bármilyen tudomására jutott, hogy valaki beteg, azonnal intézkedett, hogy az egylet orvosa azt meglátogassa. Az orvosi rendelőnyeket számlájára láttamozta, a szűkülődött kórházban segélyben részesítette. Komolyabb betegekhez a tagok közül beteken át mindennap felváltva 2—2 ápolót küldött, kik személyes szolgálatot tettek vagy pénzzel megváltották azt. Gondoskodott, hogy a halál előtt végperceiben 10 férfi vegye körül, kik a vallásos szertartásokat végezzék. Halál esetében 2—2 virasztót és a temetéshez 10 kísértőt rendelt ki, a gyászhat alatt a vissza maradtakat élelmezéssel látatta el stb., és a mellett 1500 frt, alapvagyonot gyűjtött.

Egy idő óta azonban sajnos, igen sok oly eset fordult elő, melyek méltán panaszra szolgáltak okul. Az egylet bevételei, különösen mióta a sarkertet látogató idegenektől 1 frtkat szednek, felszaporodtak, de ennek ellenében még csak annyi jótékonytságot sem gyakorol, mint eddig. Az egylet jövedelme: tagdíjak, templomi ajánlás, perselvezés, halottak emlékeztetése, sírhely, sírkő állítás, sírkerti beléptijegyek, felvételi és beiratási díjak, tőke kamat stb., közel 500 frt évenként. Evvel szemben kiadások csak 25—25 frt az egyleti orvosok részére, 60 frt a szolgafizetése, mert az orvosi rendelőnyeket nem láttamozzák, ha csak protekciója nincs az illetőnek, mint például megtörtént, hogy míg egy szegény munkaképtelen özvegy asszony, több kiskorú gyermek anyjának nem láttamozták és kénytelen volt, mint utóbbi időben sok más szegény zsidó, a városi szegényalaphoz segélyért fordulni, addig egy tekintélyes családhoz tartozó iparos nejeinek rendelőnyét meglátamozták. Az ingyen gyógyszer kitalványozását, már csak időki-melésből is, az egyleti orvosokra kellene bízni, kik erre a legilletékesebbek, és eleve megakadályozhatják az esetleges visszaéléseket. A múlt heteken két nőtlen fiatal ember beteg volt és megkeresés dacára sem küldtek ápolót. Meghaltak és habár az egyik közülük a néhai főbbi fia volt, sem halálukáról sem hírt kaptak, de még csak temetéséhez sem lett az egylet részéről valaki kirendelve. Igaz ugyan, hogy ezek nem voltak az egyletnek tagjai, és az egyleti szabályok megkülönböztetik ezeket amazoktól, de hát megvagyunk ám irva, hogy csak azért történt a legnagyobb szerencsétlenség Izraelben, mert a törvény betűihez ragaszkodtak és nem hallgattak a méltányosság parancsoló szavára!

Nem vádolok senkit, csak a tények okait hibáztatom. Nem akarok senkit felelősségre vonni, csak a bajokra utalni, és mint óhajtom, úgy remélem is, hogy ki ki leszámol lelkiismeretével, már legközelebb segítve lesz és elfognak nemulni a panaszok, mert az év végén netalán felmerülő deficit, ily célú egyleteknél nem szokott zokszó hallatszani.

Egy izraelita.

Forgalmi kimutatás

a Krasznamegyei takarékpénztár 1893. első félévi forgalmáról.

Mérleg.

Tartozik.

8	Átmeneti kamat	3907	72
12	Pénztár	2595	34
13	Ingatlan	8730	50
14	Váltó	768122	59
15	Jelzálog	56292	80
16	Kézi zálog	1705	—
17	Értékpapír	12088	09
18	Bélyeg	150	—
19	Per előleg	433	84
32	Óvás	182	41
37	Vért pénz	169	25
42	Részvény. tart.	3014	—
47	Előleg	175	—
56	Folyó számla	3462	96
60	Küldvény	1130	32
		862134	82

Követel.

2	Részvénytőke	100000	—
3	Betét	39282	44
5	Letét	3377	39
7	Előző évi osztalék	12	15
8	Átmeneti kamat	7560	59
20	Szelvény	84	13
36	Tart. alap	14453	15
38	1891. osztalék	54	—
53	Részvény kamat	97	56
55	Visszeszámitolás	331202	90
57	1892. évi osztalék	681	—
	Nyeremény áthoz. múlt évről	102	95
	Nyers nyeremény e fél évben	11626	56
		862134	82

Veszteség-nyeremény.

Tartozik.

21	Azó	920	70
34	Betét kamat	10262	91
51	Kamat	420	97
58	Üzleti költség	3756	02
	Nyeremény áthoz. múlt évről	102	95
	Nyers nyeremény e fél évben	11626	56
		27090	11

Követel.

10	Házbér	281	86
11	Nyeremény áthozat	102	95
24	Értékpapír kamat	208	70
25	Folyó számla kamat	958	45
27	Jutalék	236	70
28	Kézi zálog kamat	85	85
29	Jelzálog	1498	21
30	Váltó késed. kamat	1318	34
31	Díj	1029	90
33	Nyomtatvány	1	85
46	Előleg kamat	5	39
59	Váltó kamat	21461	91
		27090	11

Postajáratok menetrendje.

Csucsá felől kocsiposta érkezik reggel 5 órakor.
Csucsá felé „ ind. este 6 órakor.
Margitta felől kocsiposta érkezik d. u. 4 órakor.
Margitta felé „ ind. reggel 7 „
N.-Károly felől vasutal érkezik d. e. 1/4 11-kor.
N.-Károly felé „ ind. d. u. 2 órakor.
Kolozsvár felől vasutal érkezik d. u. 5 órakor.
Kolozsvár felé „ ind. d. e. 1/8 „

Nyílttér. *)

Figyelmeztetés

Herman József kereskedő segéd, sz. somlyói lakos kávéházának 35 frttal lévén adósa, midőn ezen adósság megfizetését több ízben kértem, ő mindannyiszor csak biztatott, s ép ezért kénytelenítve voltam jogos követelésem érvényesítése végett a rendes per uton fellépni. S mint-hogy pedig a megtartott tárgyaláson védekezését kiskorú voltára alapította, ezen követeléssel elutasítottam; ennél fogva szoros kötelességemnek tartom a még jóhiszemű hitelezőket óva figyelmeztetni, hogy az ily minden karaktert nélkülöző s a kiskorúság köpenyege alá burkózott nagykorú szédelőgk hitelezésétől tartsák távol magokat, mert mindenkinél előállhat az az eset, hogy uri embernek nézi a különben is kölyöknék feltitultát halandót.

Sz. Somlyó, 1893. szeptember 13.

Cserey Károly.

*) Ezen rovat alatt közölttekért a felelőség a beküldőt terheli. Szerk.

Irodalom.

— A Pallas Nagy Lexikona füzetes kiadásából megjelent s beküldött hozzánk a 41. és 42. füzet (III. köt. 11. és 12. füzet.) a Bosznia-tól Bór-ig, illetve a Bórmá-tól Bredasdorp-ig terjedő címszókival. A 41. füzet Brassó vármegye térképét, Budapest legújabb igen szép nyomtatu színes tervrajzát és a Nemzeti múzeum lépcsőházát hozza külön mellékletek gyanánt, míg a 42. füzet 20 ábra díszíti, melyek közül különösen megemlítjük a Bottyán kuruc tábornok várát ábrázoló rajzot. A 42. füzet külön mellékletei Budapest környékének színes nyomtatu térképe, Buda és Pest képe, Budának 1684. évi ostroma idejéből, továbbá a m. t. akadémia emléktáblája, igen sikerült bronznyomásban s a szövegben 1 ábra. Ezek a füzetek is igen gondosan vannak szerkesztve s a nagyobb cikkek közül megemlítjük a következőket: Bosznia befejezése (dr. Brózik és dr. Mangold), Boszorkány (d. Katona Lajos), Bottyán János (dr. Ballagi Aladár), Bór (dr. Thunhoffer, dr. Borbás és Klemp Gusztáv), Bórbetegség (dr. Schwimmer Ernő), Börtönrendszerek (dr. Heil), Brasai Sámuel (Felméri Lajos), Hegedűs István és dr. Simonyi Zsigmond), Brassó vármegye és város (dr. Thirring), Brazília (dr. Brózik) stb. A Pallas Nagy Lexikona megrendelhető füzetenkint 30 kr-ával, kötetenkint köté 6 frt-ával, akár a kiadóhivataltól (IV. Keeskeméti-utca 6.), akár bármely könyvárus utján, a legtöbb könyvkereskedés pedig csekély havi részletfizetés mellett is szállítja.

— A „Kis Lap” nagy pályázata. A Kis Lap című legszebb és legolcsóbb képes gyermekújság szerkesztője: Forgó Bácsi a következő érdekes pályázatot hirdet: régi és október elsőjével belépő új előfizetői részére. Kis híveim sorából folyvást számosan küldenek be kis dolgozatokat, s én ezeket mint szorgalmuk és haladásuk bizonyosságát, szívesen veszem. Most azonban én hivlak föl mindnyájukat munkára és versenyre: ezennel pályázatot nyitok egy a „Kis Lap”-ban közlendő dolgozatra. A pályakérdés címe ez: „A h o l é n l a k o m.” A címből könnyen kitaláljátok már a tárgyat is, hogy mit kell leírnotok. Mindenki írja le a helyét, ahol lakik: a várost, falut, pusztát. A ki nagy városban lakik, pl. Budapestben, annak elég, ha csak azt az utcát írja le, amelyben lakik. Ahol történelmi, mondai emlékek fűződnek a helyhez, az is fölemlítendő röviden. Szóval: kiki írja le a maga lakhelyét oly szépen, érdekesen, amennyire csak tudja. S a zsűri, vagy a nevelő, tanító urak egy-egy sornyi aláírással bizonyítják, hogy a dolgozat valóban a pályázó saját műve. A pályázatban csak a „Kis Lap” előfizető olvasói vehetnek részt: a dolgozathoz tehát címszalag melléklendő. A három legjobb pályamű

jutalomban részesül, még pedig értékes jutalom-ban. Ugy mint: Első jutalom, a legkitünőbbnek ítélt doldozat szerzőjének „Az Athenaeum Kézi Lexikona” diszkótésben (ára 16 frt), melyben már a serdülő ifjúság is rendkívül sok érdekes és értékes olvasmányt talál és mely évek multával, felnőtt korában is becses emléke lesz a nyertesnek s értékes darabja könyvtárának. Második jutalom, a második legjobbnak ítélt mű szerzője részére, tíz kötet a „Főrgő bácsi könyvtára”-ból, igazi gazdag gyűjtemény a legérdekesebb elbeszélések-ből, számos képpel, díszes kötésben. Harmadik jutalom, a harmadik helyre méltónak ítélt mű szerzője számára, tíz kötet a Hoffman válogatott ifjúsági írtaiból, díszesen bekötve. A jutalom-könyvekre emlékül rá lesz nyomva: A „Kis Lap” pályadíja. A jutalmat nyert három pályamű a „Kis Lap”-ban meg fog jelenni. A pályaművek terjedelme legfeljebb száz nyomtatott sor lehet. Hogy egy nyomtatott sor mennyi, azt mindenki kipróbálhatja, ha a „Kis Lap”-ból leír négy-öt sort s látja, hogy a saját írásában ez hány sor lett. A pályaművek beküldésének határideje 1893. évi október 15-ike. A pályaművek beérkezése után ismert nevű írókból álló bíráló bizottság fogja a dolgozatokat átvizsgálni s a jutalmat odaítélni. Rajta tehát, kis híveim, nyitva a pálya! Nemes versenyben szálljatok sikra. Elismerés vár a buzgó törekvésre, s hiszem, tömegesen fogtok ez elismerésért versenyezni. Forgó Bácsi. Fenti pályázatban csak is a „Kis Lap” előfizetői vehetnek részt. A ki október elsejével a „Kis Lap” előfizetői sorába lép, részt vehet a pályázaton. A „Kis Lap” előfizetési ára negyedévre 1 frt. A „Kis Lap” kiadóhivatala Budapest, Ferenciek-tere 3.

— Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapest, Múzeum-körút a Nemzeti-színház bérházában megjelent Knorr Alajos „Önügyvéd”-je ötödik kiadásának 4-ik füzeté, melyben folytatja az okiratok kellékeinek ismertetését, szól az okiratok kiállításának alkalmazandó tanúkról; felsorolja azokat az okiratokat, melyek közjegyzői kényszer alatt állanak, nevezetesen azokat az okiratokat, melyek bizonyításnál csak mint közjegyzői okiratok használhatók, a jogügylet érvényes-ségéhez megkívántató közjegyzői okiratokat. Ezután ismerteti az okiratoknál használandó bélyeg és illeték iránti törvényeket és szabályokat, közli a fokozatos bélyeg-illetéki táblázatokat, melyek az okiratoktól járó s értékarányához képest emelkedő bélyeg-illetékek kiszámítására szolgál; a bélyeg- és jogilleték-mentesség eseteit is, a közvetlenül lerovandó illetékek szabályait. Ismerteti a közjegyzői intézményt, a közjegyzőnek hivatását, működését, eljárását okiratok felvételénél, másolatok, fordítások, névalírások, könyvkivonatok hitelesítésénél, okiratok előmutatása időpontjának bizonyításánál, értesítvények kiállításánál, váltó óvásoknál, okiratok és értékneműek őrzésénél; szól a közjegyzői díjakról, közli a közjegyzői díj szabályzatot; okiratok felvételeért váltók és kereskedelmi papírok óvásáért, készpénz és értékpapírok ideiglenes őrzéséért, a közjegyző állandó munkadíját meghatalmazásoknál, okiratok másolatjainak, kereskedelmi könyvek kivonatainak, fordítások, névalírások hitelesítéséért, hagyatéki leltározásért, tárgyalásért, vételár felosztásért, gondnoksági és zárlati esetekben teljesített össze írásokért, bírói megbízásból teljesített cselekményekért járó díjazások szabályait; szól a közjegyző felelősségről s ezzel az okiratok általános kellékeinek ismertetése befejezést nyer. Az egyes okiratok közül első sorban szól a nyilatkozatokról, különösen az elismervényekről és nyugtatványokról és felhoz 14 iromány példát; felmondásokról 7 iromány példával; bizonyítványokról és bizonyítványok bélyegmentességéről. — E bő tartalmu fűzet ára 30 kr.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
BÖLÖNI SÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

437—1893. b. r. sz.

Arverési hirdetmény.

Vagyonbukott Porjes Adolf sz.-somlyói lakos kereskedő, csődtömegéhez leltározott, s összesen 3070 frt 56 kr-ra becsült különböző fűszer-festék-dívat és bőr-árak bírói árverésen leendő eladása a zilahi kir. törvényszéknek, mint csődbírósnak f. évi 6100. p. sz. végzésével megengedtetvén, a sz.-somlyói kir. járásbíróság 3775/893. p. sz. végzésével alólirott kiküldött, az árverés fogantatására az 1893-dik év október hó 2-dik és következő napjainak délelőtti 9 óráját Szilágy-Somlyón Porjes Adolf üzleti helyiségében tűzte ki határnapul, s arra a venni szándékozókat avval hívja meg, hogy a jelzett árucikkek ezen árverésen az 1881-dik évi 60-dik t.-c. 107. §-sa szerint a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adatni.

Az eladandó árucikkek vételára az 1881-dik évi 60. t.-c. 108-dik §-sa szerint azonnal s készpénzzel lessz fizetendő.

Kelt Szilágy-Somlyón, 1893. év szeptember hó 10-én.

Virág László,
kir. bir. végrehajtó.

4797—893. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A sz.-somlyói kir. járásbíróság. mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Szilágy-Nagyfalu község telekkönyvét átalakítási tervezetének hitelesítésére 1893. évi október hó 9 ére a 4369/893. tkvi. sz. alatt kitűzött határnap a közbejött hivatalos akadályok miatt elhalasztatik.

Közhírré tétetik egyuttal, hogy az említett Szilágy-Nagyfalu község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelethez képest átalakítottatik, és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. t. c. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyettesítésével kapcsolatosan fogantatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1893. évi október hó 23-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1) Az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása a téves átvezetésből eredhető kifogásukat jóhi szemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg, és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3) mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15—18. s az 1889. XXXVIII. t.-c. 5, 6, 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el, és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen uton nem érvényesíthetik s a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4) Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyisintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíróság, mint tkvi. hatóság.
Sz.-Somlyón, 1893. szeptember 9-én.

Donovák Sándor,
kir. aljbíró.

Hirdetmény.

F. hó 15-ikén délután 3 órakor a Krasznamegyei takarékpénztár helyiségében nyilvános árverés mellett

14 drb. arany és ezüst tartalmu ki nem váltott zálog fog készpénz fizetés mellett eladatni.

Sz.-Somlyó, 1893. szeptember 8.

Krasznamegyei takarékpénztár-
egyesület igazgatósága.

146—1893. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbíróság 1158—893. számú végzése által a bécsi biztosító társaság javára Bideskuty György ellen 48 frt 17 kr. tőke, ennek 1893. évi szeptember hó 1. napjától számítható 6% kamatai és eddig összesen 23 frt 56 kr. perkölttség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 320 frtra becsült szarvasmarhákból álló ingóságok, nyilvános árverés utján eladatra.

Mely árverésnek a 1411—893. sz. ki-

küldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ipp község házában leendő eszközlésére 1893-ik évi szeptember hó 20-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szilágy-Somlyón, 1893. évi szeptember hó 4. napján.

VIRÁG LÁSZLÓ,
kir. bírósági végrehajtó.

Commúnális kölcsön.

5% takarékbetét 5%

Ipar- és gazdasági bank részvénytársaság Zilahon.

HIRDETMEY.

Az emelkedő bank kamatlábra való tekintettel, hosszabb időre elhelyezett

takarék-betéteket

intézetünk 5%-el kamatoztat.

Jelzálog- és communális kölcsönt

az alábbi táblázatban megállapított feltételek mellett nyújt:

100 forint tőke után évenként fizetendő járadék					
15	20	25	30	35	40
10 2039	8 6507	7 7731	7 2266	6 8674	6 6224
10 0397	8 4786	7 5897	7 0342	6 6667	6 4143
9 8769	8 3064	7 4082	6 8440	6 4685	6 2087
9 7155	8 1359	7 2289	6 6562	6 2727	6 0057
9 5541	7 9653	7 0589	6 4938	6 1169	5 8498

Zilah, 1893. augusztus hó 19-én.

3—5

AZ IGAGZGATÓSÁG.

5% takarékbetét 5%

Jelzálog kölcsön.

Kwizda-féle

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító háziszor, köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle köszvényfolyadék

Égés palackkal 1 frt o. é., fél palackkal 60 krajár. — Kapható minden gyógyszerertárban. — Főletét: kerül. gyógyszerertár Korneuburgban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék

Tossék a védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:

Legjobb óvószor a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen.

A nm. m. kir. belügyminiszterium 8476/93. számú körrendeletével ajánlv.

Tökéletes fertőtelenítés.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok, stb. stb. részére.

Magyar tözeg- és műtrágya-ipar részvény-társaság.

Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCA 3.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor! Tözegalom! Mindennemű tözeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási- és elfuvarozási vállalatok szervezése Műtrágya-gyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál az igazgatóság.